

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva:	
Éves évre	24—
Fél évre	12—
Negyed évre	6—
Egy óra	2—
Egyes szám	8 fill

Szerkesztőség:

Deák Ferencz-u. 12.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA

Alapította:

GOMBOS FERENCZ

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:	
Egész évre	30—
Fél évre	15—
Negyedévre	7-50
Egy óra	2-50
Tábori posta	3-10
Egyes szám	8 fill

Kiadóhivatal:

Deák Ferencz-u. 12.

A haldokló háború.

Ákarmilyen dühös elszántsággal vivik is halálos tusájukat a harcoló felek nyugati fronton, ákarmilyen önérzettel és méltósággal ismételik meg kopottá vált frázisaikat az antant-államférfiak a legsőkig kitartó háborúról, a közvélemény zeizmográfja — és ez biztosabb, mint diplomatai hosszúra nyújtott nyilatkozatai — megérezte, hogy a háború halálkik, utolsó vergődéseit figyelhetjük az Európa halálára felesküdt szönyetegnek. Igaz, hogy a népek harcésztsége és háborús teljesítményei távol állanak még a kimerüléstől. Nem számíthatunk arra, hogy odaát egyszer csak elfogy a puska-por, megáll a menetszázadok karaványa a hinterlandtól a frontig, de ezzel ellenségeink is tisztában vannak már. Három esztendő keserves tanulságai között az egyik legreálisabb háborús tapasztalat az, hogy emberhiányon nem fog mulni a béke, vagy győzelem kérdése. Pedig az antant minden számítása erre a labilisnak bizonyult feltevésekre alapult. És éppen az a körülmény, hogy az ellenkezőjéről kellett meggyőződnie, kénytelen-kelletlen megbarátkoztatta őket azzal a gondolattal, hogy sem Magyarország és Ausztria felosztása, sem Németország megsemmisítése nem lehet alapja a számukra kívánatos békének.

Azt is meg kell állapítanunk, hogy három esztendő a mi fejünk felett sem mult el értékes tapasztalatok szerzése nélkül. Tul. vagyunk azokon a most már naivnak tetsző fantazmagóriákon, amelyek egy leigázott és a mi egyéni szimpatáink szerint újra rajzolt Európát idéztek a napoleoni babérokra pályázó kávéházi Konrádok szeméi elé.

Az is bizonyos azonban, hogy Magyarországon a legfényesebb katonai sikerek középpontjában sem akadt politikus, államférfi, de józanul gondolkozó ember sem, aki egy pillanatra is hódító politikára gondolt volna. Mi éppen úgy nem nézünk sanda szemekkel Szerbia, Oroszország felé, mint amint eszünk ágában, nem volt soha erőszakos eszközökkel súlyosabbá tenni amugy is nehéz problémánkat: a nemzetiségi kérdést. Tulizók azonban voltak nálunk is, igaz, hogy nagyobb számmal akadtak Ausztriában és Németországban. Valljuk be, hogy a háború végtelenné nyulása sok részben ennek tulajdonítható. Ezért kell örömmel üdvözölnünk annak a gondolatna. terhódítását, amely a hódító

tás, sőt hadikárpótlás nélküli békét többre tartja a gyilkolásban fáradhatatlan, emberi javak milliárdjait könnyörtelenül leromboló háborúnál. A bajor kormány félhivatalos lapja ad kifejezést ennek a szélteben kedvező visszhangot kiváltó — azt mondhatni — világszerte általános békeelvnek elfogadott felfogásnak. Ezen az elvi alapon a béke el nem maradhat. Be kell látnia a háborús népek felelős hogy a háború további folytatása

Status quo a térképen és a vagyoni mérlegekben, ezen az alapon fejezzük be a háborút. Jöjjön az alkotó béke, majd megválnak, melyik nép ragadja magához a békés munka győzelmi zászlóját.

Ellanyhult a harc nyugaton.

Macedóniában megtört az ellenség támadása. Áprilisban 362 repülőgépet veszített az ellenség, míg a németek csak 74-et.

Budapest, május 8.

(Ministerelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) A helyzet mindenütt változatlan.

Höfer altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

Berlin, május 8. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok: Rupprecht trónörökös hadserege: Az arrasi arcvonalon a tüzérségi harc tovább erősödött. A roetxi várkert, továbbá a Fontaine és Riencourt között levő állásaink ellen intézett ellenséges támadásokat vérezen visszavertük. A Bullecourt birtokaért folyó harcokban a falu délkeleti szegélye az ellenség kezén maradt. Csapataink ma reggel rohammal elfoglalták Fresnoyt és azt az angolok visszafoglalási kísérleteivel szemben megtartották. Eddig több mint 200 foglyot és hat géppuskát szállítottunk be.

A német trónörökös hadserege: Az Aisne melletti csataterén az utóbbi napok heves, nehéz viaskodásai után a harcok tevékenység helyenkint ellanyhult. A nap folyamán nagyobb harcokra került még a sor Craonnetől északra, ahol a franciák sikertelen, veszteségteljes támadásokkal el akartak ragadni állásainkat. A Hurtebise-major és Craonne között egy helyen sem érték el eredményt. Az esti és éjszakai órákban a Vauxaillontól Corbenyig terjedő arcvonalon több helyen részleges ellenséges előretörések következtek, amelyek, eltekintve a franciáknak Craonnetől nyugatra elért csekély helyi sikerétől, a vitéz védelemmel szemben mindenütt megfiúsultak. Le Neuville-nél délután erős tüzérségi tűz után az ellenség támadást intézett a 100. magaslat és ehhez csatlakozó állásaink ellen, de sikertelenül. A Champagneban a tüzérség növekvő heveséggel harcoltak. A Prosnestől északra emelkedő magaslatok ellen szándékolta francia támadás megsemmisítő tüzünk következtében csak a Keil és Poehl ellen tudott kifejlődni. Az át-

menetileg benyomult ellenséget visszavetettük kiinduló állásaikba.

Albert württembergi herceg hadserege: Különös esemény nem volt. Május 7-én az ellenség 20 repülőgépet veszített. Bernert hadnagy huszonötöt, Richtoffen három hadnagy pedig huszadik ellenfelét lötte le.

Keleti harcok: A helyzet változatlan.

Macedón-arcvonal: Az Ochrida- és a Presba-tó között osztrákok és törökök az ellenség előretöréseit vérezen visszaverték. A Csernahajlásban tegnap kétnapos erős tüzérségi előkészítés után 8 kilométer széles arcvonalon megtörték a várt ellenséges támadások, amelyeket, hálá dicsőséges német és bolgár csapatok kiváló magatartásának, visszavertünk. Ma reggel a franciák, oroszok és olaszok új előretörését ugyanazon sors érte. A Vardartól nyugatra és a Doiran-tó mellett az ellenséges tüzérség a szokottnál nagyobb tevékenységet fejtett ki.

Április havában az ellenség 362 repülőgépet és 29 kötött léggömböt veszített, az előbbiekből közül 290-et légi harcban lőttünk le, mi 74 repülőgépet és 10 kötött léggömböt veszítettünk. Az elmúlt hónap bizonyosságát tesz a német légi haderők legnagyobb teljesítőképességéről. Míg védőeszközeink sikerrel azon fáradoztak, hogy a honi földet megvédjék az elvetemült ellenséges bombatámadások ellen, a nehéz áprilisi harcok a harctéren küzdő repülőket, kötött léggömböket és repülőket elleni védőágyúinkat a legnagyobb feladatok elé állították. Naponta kifejtett szoros együttműködésben ezekre a feladatokra alkalmasnak bizonyultak. Bombavető repülőrajaink elpusztítottak fontos katonai telepeket, felderítő repülőink a vezetőségnek értékes híreket hoztak. Repülőink áldozatkész vállalkozásukkal példaadó módon támogatták a harcmezőn a súlyos harcokat vivő gyalogságot és tüzérséget.

Ludendorff,
első főszállásfőnök.

Németország lemond a hadikárpótlásról.

Berlin, május 8.

Münchenből jelentik, hogy a „Bayrische Staat Zeitung“, a kormány felhivatalos lapja kitűnő helyről szerzett értesülés alapján nagy feltűnést keltő cikket közöl a hadikárpótlás kérdéséről. Azt fejti ki a cikk, hogy Németországnak meg kell egyeznie ellenségeivel a fontos nyersanyagoknak olcsó áron, vagy ellenszolgáltatás nélkül való szállításában. — Ki kell eszközölni, hogy a német kereskedelem a háború előtti piacát teljes mértékben visszanyerje. Németországnak vissza kell kapnia összes gyarmatait és lefoglalt kereskedelmi hajóit. Ezek fejében Németország lemond a hadikárpótlásról, melyre azért nincs szüksége, mert a hatvan milliárd hadikölcsön és a többi háborús kiadások milliárdjai a német nép vagyonának csak egy része és a német adó amúgy is csekély.

Ez a feltűnést keltő cikk Herteling bajor miniszterelnök bécsi utazásának eredménye.

Kína résztvesz a háborúban.

Frankfurt, május 8.

A „Frankfurter Zeitung“ jelenti: **Kínának a háborúban való részvétele elhatározott dolog.** — A hadüzenet késésének oka az, hogy Kína még nem határozta el magát arra, hogy vajjon Amerika módjára vegyen részt a háborúban, vagy egészen csatlakozzék az antanthoz?

Megenyhült az arrasi csata.

Berlin, május 8.

A Wolff-ügynökség jelenti: Borus, esős időjárás mellett **a véres harcok úgy Arrasnál, mint az Aisne mellett lényegesen megnyihültek.**

Új orosz haditanács.

Gené, május 8.

Az Havas-ügynökség jelenti Pétervárról: Haditanácsot szerveznek, mely a birodalom katonai és polgári magatartását fogja irányítani. Ezen alakítás tekintetében a kormány megállapodott a munkás- és katonatanácsal, mely azt nagy szótöbbséggel elfogadta.

Nem javultak az oroszországi viszonyok.

Karlsruhe, május 8.

A „Morning Post“ jelenti Pétervárról: A viszonyok még mindig olyanok, mint a forradalom előtt. Az élelmezés rossz és a közbiztonság gyatra.

Amerika hitelt nyújt Angliának.

Hága, május 8.

A Reuter-ügynökség jelenti: Az amerikai kormány elhatározta, hogy Angliának 100 millió dollár hitelt nyújt.

Három csapatszallító gőzös elsüllyesztése.

Berlin, május 8.

A Wolff-ügynökség jelenti: Újabb jelentések szerint **3 ellenséges csapatszallító gőzöst süllyesztettünk el.** Április 15-én elsüllyesztettünk Maltától keletre 10.000 bruttó-regiszter tonnás csapatszallító gőzöst, április 20-án Gibraltártól nyugatra egy 12.000 tonnás angol csapatszallító gőzöst, május 4-én pedig a Jóni-tengeren egy 3935 tonnás csapatszallító gőzöst.

Tengerészeti vezérkar főnöke.

Roosevelt 181 ezer embert hoz az európai harctérre.

Hága, május 8.

A „Daily Telegraph“ jelenti Washingtonból: **Roosevelt 181 ezer embert toborzott össze, hogy velük az európai harctérre vonuljon.** Ezeket a legrövidebb időn belül kiképzik és Franciaországba küldik.

Az Unió szorosabbra vonja Németország körüli a blokádot.

London, május 8.

A „Morning Post“ jelenti Stockholmból: Az a terv, hogy az Egyesült-Államok szorosabbra vonják a központi hatalmak körül a blokádot, arra kényszerítetik Hollandiát és a skandináv államokat, hogy Németországhoz csatlakozzanak. Wilson ugyan semmit sem fog tenni, hogy Németországot új szövetségesekhez juttassa, de viszont nem tűri, hogy ezen államok a semlegesség ürügye alatt szövetségi kötelezettséget teljesítsenek a központi hatalmaknak.

Huszezer olasz katona fellázadt Sziciliában.

Berlin, május 8.

Az olasz határról kapott lapjelentések szerint huszezer olasz katona Sziciliában fellázadt. A katonák vonakodtak a frontra visszamenni. Az ellenük küldött csapatoknak fegyveresen ellentálltak. A hadvezetőség tüzérseget küldött ellenük.

A franciák résztvesznek a stockholmi konferencián.

Kopenhága, május 8.

A „Socialdemokraten“ szerint a franciák a stockholmi konferencián való részvételét majdnem sikerültnek kell tekinteni. A szocialista kisebbségnek sikerülni fog a május 21-iki konferencián szótöbbséget szerezni.

Sarrail nagy offenzívát készít elő.

Szófia, május 8.

A Macedón-arcvonalról behozott foglyok előadása szerint a macedóniai arcvonalon Sarrail

új nagy offenzívára készül. Erre vall a repülőfokozott tevékenysége. Katonai körök feltételek szerint a Cserna-hajlásban lesz az áttörés kísérlet, ahol valószínűleg a döntő csata megtörténik.

A munkástanács szakitásra kényszeríti az ideiglenes kormányt.

Stockholm, május 8.

A munkástanácsnak Miljukovhoz intézett ultimátumáról a „Novoje Vremja“ azt írja, hogy **a munkástanács az ideiglenes kormány torkára illesztett késsel akarja kényszeríteni arra, hogy az antanttal kötött megállapodást felbontsa és lemondjon a szövetségi szerződésben biztosított jogáról.** A munkástanács csak ebben az esetben adja meg jóváhagyását a szabadság kölcsönhöz. A lap azt írja, hogy a kormány remélhetőleg egy pillanatig sem fog engedni a zsaroló kísérletnek, mert ha eleget tesz, akkor a szövetségesekkel megtörténik a szakitás.

Az antant készülődése az 1918. évi offenzívára.

Zürich, május 8.

Olasz lapok arról írnak, hogy 1918. évi tavaszán az antant nagy offenzívára készül, melyen már az első amerikai hadsereg is részt fog venni.

Az ideiglenes kormány helyzete tarthatatlan.

Lugano, május 8.

A „Corriere della Sera“ jelenti Pétervárról: A munkás- és katonatanácsnak az ideiglenes kormánnyal folytatott tanácskozásai reggel 6 órakor értek véget. Az ülés vége felé megjelent a Mária-palota előtt a carkojeszeli helyőrség küldöttsége s támogatását ajánlotta fel a kormánynak minden buktató kísérlettel szemben. A munkástanács torkára erre megjelent a palota erkélyén s megnyugtatta az aggodalmaskodó tömeget. A miniszterelnök az ülésen kijelentette, hogy a helyzet annyira komoly, hogy lehetetlen alkáiban továbbra is megmaradni. A sajtó a tanácskozásokról le volt zárva.

A Károlyi-párt az azonnali békéért.

Választójog, általános lőfegyverzés, nemzeti milícia a párt követelése.

Budapest, május 8.

A függetlenségi és 48-as Károlyi-párt ma este **Baththyány Tivadar** gróf elnöklésével ülést tartott.

Baththyány Tivadar gróf megnyitó beszédében kifejtette, hogy a miniszterelnöknek a királyi kéziratához fűzött kommentárja az ország békéjét felfordította. Az, amit Ófelsége kéziratában kifejezett, gyönyörű gondolat, mert a legszélesebb néprétegeknek a harctéren kivított hősiességük jutalmaképpen választójogot akart adni. Tízsa guny tárgyává teszi ezt az akciót, amikor idegen, osztrák vagy cseh kitérítésekhez köti a választói jogosultságot. Ezt jogkiterjesztésnek nevezni nem lehet, sem a nyolc holdas föld után adott választójogot, különösen ma, amikor négy hold föld drágább, mint tíz hold akkor, amikor Tízsa keresztülérvszakolta törvényét. **A királyi ferrerpentra állította a választójog kérdését** és nekünk meg kell ragadnunk az alkalmat, hogy harcászalljunk érte. A királlyal együtt — Tízsa kivül — mindenki a radikális választójogot akarja. A párt kitarat programja mellett úgy a választójog kérdésében, mint abban, hogy az önálló hadsereg kérdését már a háborúban meg kell oldani. Magyarországot ipari államnak kell tenni, gazdasági téren önálló rendelkezési jogot kell kapnia. **Tízsa a legszélesebb retrográd junker-vidékről harcot izen a demokráciának,** a harcot meg fogjuk vinni és győzni

fogunk. Nem elég azonban a párt egyedülálló kijelentése, tömörülnünk kell mindannyiunknak. Aki kívánja az ország demokratikus átalakulását, amely a békének is feltétele, annak az általános választójog és a béke mellé kell állania.

A párt 1916. jun. 18-án kifejtett programnyilatkozatát a béke ügyéről igazolták a fejlemények. A mai államszövetségeket meg kell szüntetni, mert ezek okozták a fegyverkezést és a háborút. **A nemzetek békéjét az államok oly szövetségének oltalma alá kívánjuk helyezni, amely a békét örökre biztosítja,** a vitás kérdéseket pedig döntő bíróságok elé bocsátanak. Állandó hadseregek helyett nemzeti miliciák szolgálnak a népek védelmi céljait. A kormánynak Németországgal és Ausztriával folytatott gazdasági tárgyalásait a 67-es törvények világos megsértésének mondja s szerinte a békét is veszélyezteti, mert a szövetségeseket gazdasági harcok középpontjába állítja.

A párt ezután határozati javaslatot fogad el, amely a következőket foglalja magában:

— A párt örömmel fogadja a királyi üzenetben foglalt azon elhatározást, hogy a kormány olyan választójogi javaslatot terjesszen elő, amely a mai idők áldozatainak megfelel. A párt meg van győződve arról, hogy **a jelen nagy idők áldozatainak**

az általános, titkos, egyenlő választójog felel meg és élesen itéli el Tisza eljárását, amely a királyi kéziratot kiforgatja lényegéből s a kormány eljárását a politikai és társadalmi harc provokálásának tekinti, **a harcot felveszi és a felelősséget a miniszterelnökre hárítja. A párt magáévá teszi Czerninnek azt az álláspontját, amely minden kárpótlás nélkül azonnali békekötésre kész.** Megállapítja, hogy a világ kulturáját mindig pusztulással fenyegető háborút a diplomácia gyarló eszközeivel megakadályozni nem lehet. Új alapokat kell tehát keresni a népek demokratikus alkotmányosságán alapuló szabadságjogainak biztosítására, új és szilárdabb nemzetközi jogot kell teremteni, amely Európa békéjét biztosítja. Tehát minden erejével oda törekszik a párt, hogy a békekötésnél a diplomácia foltozó munkája helyett tartós béke biztosítottassék, a végtelen fegyverkezés megszüntetessék s elég legyen téve a népek óhajlásának, hogy az állandó lefegyverzés, amelyben az **állandó hadseregek szerepét nemzeti milícia vegye át, amely az országok területi épsége fölött fog örködni. A milícia nemzeti alapon tervezendő.**

Azután tiltakozik a határozat a Németország és Ausztriával való gazdasági tárgyalások ellen, amelyeknek a nemzetközi külpolitikai viszonylatunkra való káros hatása is nyilvánvaló. Minden olyan kísérlet ellen, amely az országnak a háború eddigi gazdasági lekötöttségét célozza, a párt sikra száll. A párt meg fogja vinni a nehéz és lélekemelő harcot, amelynek végigharcolását magasztos kötelességének tartja.

A határozati javaslatához Barabás Béla és Lovász Márton szólottak hozzá s azután egyhangulag elfogadták. A pártgyűlés este 9 órakor ért véget.

Az eladósodott magyar városok.

Érdekes statisztika.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

A központi statisztikai hivatal a napokban vaskos kötetet adott ki a magyarországi városok háztartásáról. Az adatok az 1910. évi állapotot tüntetik fel, a mai tényleges helyzetet tehát nem fedik. Mindazonáltal most, amidőn a városok szervezkedése van napirenden, ezek az adatok közérdeklődésre tarthatóknak számot, annál is inkább, mert híven megvilágítják azt a pénzügyi gazdálkodást, mely a városokban folyik. Érdekes a statisztikai hivatalnak az a kijelentése, hogy a „városok sokszor nem is tudják, miféle összegekkel tartoznak”. A városok adóssága, mely 1881-ben 807 millió K volt, 30 esztendő alatt 6822 millióra, tehát 8 és fél-szeresére szaporodott fel. Nagyobb volt az emelkedés a rendezett tanácsú városokban, ahol a növekedés 11-szeres. A városok adósságát a lakosság lélekszámával hozva kapcsolatba, azt látjuk, hogy 1881-ben egy-egy lakosra 37 K, 1910-ben pedig 189 K esett. A rendezett tanácsú városok adósságai sokkal nagyobb mérvben fejlődtek 30 év alatt, mint a törvényhatósági jogú városoké. Az adósságok megoszlása a következő:

Közkölesönök	5628 millió K
Alapokban felv. kölesönök	3820 millió K
Kifizetetlen tartozások	1069 millió K

A kölesönök vizsgálatánál igen fontos kérdés, hogy a városok honnan kapták a kölcsönt? Az idevonatkozó kimutatás a következő: A kölcsönadó megnevezése:

Helybeli pénzüintézet	280 millió K
Fővárosi pénzüintézet	3828 millió K
Egyéb hazai pénzüintézet	35 millió K
Külföldi pénzüintézet	677 millió K

Városi kölcsönkötvény alakításban felvett kölcsön:

Városi alapok	1665 millió K
Gyámpénztárak	189 millió K
Időgen alapok	08 millió K
Magánszemélyek	25 millió K
Jogi személyek	02 millió K
	411 millió K

Végső eredményében a városi kölesönök folyósítása nem látszik túlzottan centralizáltnak, mert, mint a fentiekből kitűnik, a székesfővárosi pénzüintézetekre nem sokkal több, mint a fele esik az összes kölesönöknek. A helybeli (vagy ugyanazon vármegyebeli) pénzüintézetek részesedése elég jelentékenynek mondható és a városok kölesön szükségleteinek fedezése tekintetében a vidéki bankokra és takarékpénztárakra nézve ezután is szép feladat vár.

Az utolsó 30 évben a fővárosi pénzüintézetek az alábbi összegű amortizációs kölesönöket bocsátották a városok rendelkezésére:

Pesti hazai takarékp.	894
Jelzáloghitelbank	1095
Hitelbank	19
Kereskedelmi bank	768
Földhitelintézet	250
Magy. Tak. Közp. Jelzálogbankja	123
Leszámitoló bank	23
M. Orsz. Központi Takarékpénztár	24
Pesti Hazai Jelzálogbank és Kereskedelmi Bank közösen	333

Az összes kölesönök átlagos kamatlába városainkban 48 százalék, ami általában elég kedvezőnek mondható és arról tesz tanuságot, hogy a nagy hitelintézetek nem léptek fel túl nagy igényekkel a városokkal szemben.

A fenti adatok — ismételjük — az 1910. évi állapotot tüntetik fel. Azóta — különösen pedig a háború alatt — a városok adóssága jelentékenyen felszaporodott. A háború alatt különösen a függő tartozások állaga növekedett, melyet majd béke idején konszolidálni kell. Az bizonyos, hogy a háború után a városoknak igen nagy kölesön szükségletük lesz. Minthogy pedig egyelőre a külföldi pénzüforrások nem jöhetnek tekintetbe, kizárólag a belföldi piacot kell majd tekintetbe venniük. Minden jel arra vall, hogy a hazai pénzüintézetek abban a helyzetben lesznek, hogy a városok kölesön szükségletét kielégítsék.

A kékszakállú csendőrmester szökése.

Megugrott a vizsgálati fogságból.

— Az Ujság tudósítójától. —

Egyik múlt heti számunkban megírtuk Bartha Lajos kékszakállú csendőrmester történetét, aki egyszerre öt kolozsvári leánynak és asszonynak ígért házasságot, csak azért, hogy azok bizalmába beférközve — megkárosíthassa őket. Azt is megírtuk, hogy a rendőrséget a szélhámos egyik menyasszonya vezette a szélhámos őrmester nyomára és az ő bemondása alapján egyik Kossuth Lajos-utcai szállodában tartóztatták le.

Bartha Lajos őrmester, aki olyan nagy pusztítást vitt véghez a női szívekben, letartóztatása alkalmával a legkétkérőbb angol lordot is megszégyenítő hidegvérrel viselkedett. Cini-kusan, szinte dicsékedve mondotta az őt kihallgató detektívnek, hogy milyen nagy sikere van a nők körül. Egyébként töredelmesen beismerte, hogy azokat a nőket, akik ellene feljelentést tettek — egy kis szívességi kölcsön

orejéig igénybevette. De erélyesen tiltakozott az ellen az állítás ellen, hogy léprement áldozatait tiltott módon kifosztotta volna. Vallomása után a rendőrség még egy pár napig őrizetben tartotta, arra számítva, hogy esetleg újabb feljelentések érkeznek ellene. Ugyátszik, hogy más büncselekmény nem terhelte lelkét s csupán az volt a büne, hogy szerette a nőket, mert az előéletét puhatóló táviratok azokban a városokban, ahol megfordult, mindenünnén azzal a válasszal jöttek vissza, hogy Bartha Lajos ismeretlen. Ezek után a rendőrség Barthát átkísértette a katonai parancsnoksághoz.

A katonai parancsnokságon Barthát vizsgálati fogságba helyezték s mint akinek szökésétől alaposan lehet tartani, a Hunyadi-téri laktanyában őrizték. A leleményes Bartha, aki bizonyára nem először volt hasonló helyzetben, túljárt őrök eszén, mert — mint a rendőrségről értesülünk — a laktanyából megszökött. Szökése nagy konsternációt keltett, de hiába tették tüvé az egész várost, sehol sem lehetett feltalálni. A katonai- és polgári rendőrség megtette a szükséges lépéseket, de hogy kézrakerül-e, nagyon bizonytalan. Valószínűleg más városba tette át működésének színterét, ahol addig tűzi kedvenc szórakozását, amíg valamelyik faképnél hagyott menyasszony újlag fel nem jelenti.

A kolozsvári burgonyahiány.

Sürgős intézkedéseket kérünk.

A burgonyahiány Kolozsvárt az utóbbi időben meghaladta azokat a határokat, amelyek a rendkívüli viszonyokkal meg lehet magyarázni. Az élelmiszerüzletek előtt naponta hatalmas tömegek várják a krumplit és ezek a tömegek az élelmiszeri rendezetlenség legszomorúbb napjaira emlékeztetnek. Még minden más élelmiszer tekintetében javultak a viszonyok Kolozsvárt, addig burgonyát még mindig csak azok kaphatnak, akik különös kegyeltjei a véletlen szerencsének.

Munkatársunk előtt Károlyi György gróf, az erdélyi élelmiszeri biztos kijelentette, hogy a lakosságnak burgonyával való ellátása nem az ő hatáskörébe tartozik, hanem azt a földművelésügyi minisztérium kolozsvári kirendeltsége tartotta fenn magának. A közönség méltán elvárhatja a kirendeltségtől, hogy vagy oldja meg a már óriási mérvet öltő krumpli-mizériát, vagy pedig tekintettel arra, hogy a vetőmagok kiosztása, a visszatelepítés és más nagy és elismerést érdemlő elfoglaltsága ugys nagy mértékben veszi igénybe a kirendeltség munkáerejét, a burgonyával való ellátás kérdését adja át az Országos Közélelmiszeri Hivatal erdélyrészi kirendeltségének, amelynek talán sikerülni fog ezt a kérdést eredményesen megoldani.

Februárban Kolozsvár városnak egyik kiküldötte burgonyavásárlás céljából bejárta a Barcaságot és Szebenmegyét s visszaérkezte után jelentette, hogy azokon a vidékeken horribilis burgonyamennyiségek vannak vermekbe gyűjtve. Akkor a város részére való vásárlás nem sikerült, mert az ottani hatóságok nem engedték meg a burgonya elszállítását. Mint értesültünk, a Barcaságban még ma is nagymennyiségű burgonya van és az intézkedő hatóságok erélyen mulik, hogy azt a városi fogyasztók rendelkezésére lehessen bocsátani.

van annyi burgonya Erdélyben, hogy helyénvaló intézkedések mellett Kolozsvárt burgonyahiánynak nem volna szabad bekövetkeznie.

HIREK

Pályázat — vezérigazgatói állásra.

Nagyvárad híres arról, hogy ott minden ember vagy költő, vagy pénzügyi zseni. A költők is elegenden vannak, a pénzügyi kapacitások

azonban tülön sokan. A logika most azt követelné, hogy a költők igyekezzenek megsokasodni, a pénzügyi kapacitások pedig megfogyni s ilyen módon Nagyvárad társadalmának két speciális tényezője egalizálódjék.

Hogy az életbe van valami logika, azt most is tapasztaljuk. Arról nincs tudomásunk, hogy Nagyvárad közönsége újabb költséket reklamálna, de amint nagyváradai tudósítónk írja, ott megeseit az az eset, hogy az egyik takarékpénztár pályázatot hirdet egy üresedésben levő vezérigazgatói állásra.

Ez a csoda is csak háboruban történhetik meg, hogy egy vezérigazgatói állás, ha csak egy pillanatra is, üresen maradhat. Szegény emberek álma, stréberek célja, gazdagok feménye, bankfiuk menyországa: zsiros, kövér vezérigazgatói állás, hogyan maradhattál üresen! El sem tudjuk képzelni, hogy egy ilyen pompas kis jutalékos állásra pályázatot kelljen hirdetni s meghatva vesszük tudomásul, hogy Nagyváradon ennyire megfogytak a pénzügyi kapacitások.

Mi, kolozsváriak, szívünkben sajnáljuk a váradiaikat, akik közül meg a nyilvános pályázati hirdetés sem tud egy arravaló bankigazgatót a jó állásba becsalogatni. Kolozsvár szívesen segítene a körösparti metropolison (amint a váradiaik mondják) de pénzügyi zseniben, jó bankigazgatóban, sajnos, mi sem bővelkedünk.

— (Értekezlet a Függetlenségi Pártkörben.) Tegnap este 6 órakor a törvényhatósági bizottságnak független érzelmű tagjai a Függetlenségi Pártkörben népes értekezletet tartottak. Az értekezleten több aktuális városi kérdés került megvitatás alá, de szóba került a városok országos kongresszusának és a városi pártnak alakuló gyűlése is. Az értekezleten a városi párt programja felett széleskörű eszecsere indult meg, melyben Apáthy István dr., Kenez Béla dr., Posta Béla dr., Papp József dr. és Merza Lajos vettek részt.

— (Konfirmáció emléklapot) utánvétel szállit Gombos F. Lyceum-könyvnyomda. Kc. lozsvár, Deak Ferenc-utca 12. Darabja 8 fillér.

— (Rendőrtisztviselők és katonatisztek.) A kolozsvári közönség jól ismeri a rendőrtisztviselők kék egyenruháját, a galléron aranyos rozettával, megszoktuk különböző változataiban a nehéz lovassági kardot s a könnyű gyalogsági pangantót, amelyet a hetke fogalmazó-gyakornoktól egészen a szigoru arcu rendőrkapitányig büszkén viselnek a tisztviselői kar delceg untanglichjai. Mi névszerint ismerjük a szimpatikus kapitányt és a totyagos rendőrfelügyelőt, ellenben az itt állomásozó vendég-ezredek katonái és tisztjei nem ilyen szerencsések s így esik, hogy napról-napra humoros jelenetek játszódnak le a rendőrtisztviselői uniformisok körül. Menet-századok strammul szalutálnak le a jámbor tb. fogalmazóknak, vitézségi medáliák sorozatával ékeskedő hadnagyok főhadnagyoknak tisztelik meg a fogalmazókat, akiknek éppen olyan kellemetlen a tévedések vigjátékának folytonos megismétlődése, mint a vitézségi érmes önkénteseknek, akik csak a szalutálás után kapnak észbe, hogy rossz helyre adresszálták az ünneplést. Szép dolog az uniformis, de csak úgy, ha illetéktelen és kellemetlen megtiszteltetések nem járnak vele. Valami olyan megkülönböztető jelzést kellene kitalálni, amely elejét venné a folytonos félreértéseknek, amelyeknek odiumát elsősorban a rendőrtisztviselők érzik. Mindenestre a sujtás lehet kevesebb, de több a katonás rend — főleg a hivatalos órák beartasában — egy cséppel sem fog artani.

— (Eladó) egy jól fejlett 8 hónapos ökorborju. Értekezhetni a Gombos-papírüzletben.

— (Juhtenyesztést létesít a város.) Kolozsvár város gazdasági ügyosztálya most egy ügyes és életrevaló terv keresztülvitelén fáradozik, ami valószínűleg nem fog — mint a legtöbb hasonló beruházás — deficittel végződni. Arról van szó, hogy a város taresai gazdaságában juhtenyesztést fognak létesíteni. Segesváry Viktor dr., a gazdasági ügyosztály vezetője erre vonatkozólag részletes tervet dolgozott ki és az legközelebb a gazdasági bizottságok jelentésével a kommunitás elé fog kerülni. A tervezet szerint a juhgazdaság mindössze 30-40 ezer koronába fog kerülni. Ezzel szemben a város nemcsak a napról-napra értékesebb állatállományát fogja emelni, hanem a közlelmézést is a tejtermékek forgalombahozatalával emelni fogja.

— (Keresek) egy ügyes elárusító leányt azonnali belépésre. Özv. Fisch Gézané, Széchenyitér 12. szám.

— (A katonaszabadítók bünpörének tárgyalása.) A kolozsvári törvényszék ötös tanácsa tegnap folytatta a katonaszabadítással vádolt Ernszter Herman és társai bünygyének tárgyalását. A bíróság a tegnapi napon a még hátralevő három tanut halgatta ki. Délután a bíróság nem tartott tárgyalást.

— (Női kalapokat) egy óra alatt átvásal a Kolozsvári Központi Nőikalap Divatruház, Deak Ferenc-utca 12., emelet.

— (Meglöpött tanár.) Szökefalvi Nagy Gyula egyetemi magántanár tegnap délelött panaszt emelt a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik Tamás András-utca 8. számú lakásának szekrényéből 150 kor. pénzt és értéktárgyakat lopott el. A lopást — állítása szerint — egy katona követte el.

— (A husvétüi ünnepek templomi gyűjtésének eredménye) 1780 kor. 03 fillér. Róm. kath. plebánia 432-78 K, Magyar-utcai ref. templom 251-18, Szentpéteri róm. kath. templom 226-63, Lutheránus templom 211-, Farkas-utcai ref. templom 155-76, Barátok róm. kath. temploma 100-51, Unitarius templom 92-20, Monostor-uti ref. templom 90-20, Minorita-rend róm. kath. temploma 78-19, Ferenc József-uti ref. templom 78-18, Piarista-rend róm. kath. temploma 56-70, Monostori kaporna 5-38 K. *Vöröskereszt Egylet elnöksége.*

— (Rendőri hírek.) A rendőrség kihágási ügyosztálya Nagel Ottó keményseprömetert 300 kor. a pénzbüntetésre ítélte el, mert kerületében a kemények kiegészését elmulasztotta. — Özv. dr. Anka Aur. Iné Unió-utca 6. szám alatti lakosnak ismeretlen tettesek 740 kor. értékű ezüst evőeszközöket loptak el. — Valkai Krisztina panaszt emelt tegnap a rendőrségen amiatt, hogy egyik Wesselényi M. klós-utcai szálloda szobájából 178 korona keszpezt tartalmazó rioküljet elloptak. Ardelean Dumitru katonai fekezőt a rendőrség letartóztatta lopás miatt. A katonai parancsnoksághoz átkisért katona a pályaudvar előtti teren levő élelmiszerbodekát törte fel.

— A legszebb, legdivatosabb Modellkalapok érkeztek a Kolozsvári Központi Nőikalap Divatruházba, Deak F.u. 12. emelet.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

HELYBEN:		VIDEKEN (postán küldve)	
Egész évre	24- K	Egész évre	30- K
Félévre	12- K	Félévre	15- K
Negyedévre	6- K	Negyedévre	7-50 K
Egy óra	2- K	Egy óra	2-50 K

Tábori postán küldve egy óra 3 K

UJSÁG SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA.

Irodalom és művészet.

* **Markus Emilia bucsufőllépése.** Ma, szerdán fejezi be három estére terjedő vendégjátékát Markus Emilia, a Nemzeti Színház illusztris művésznője, mely alkalommal a „Névtelen asszony” címszerepében fogja utolérhetetlen művészetét ragyogtatni. A szerda esti előadást rendes bérletfolyamban részben és mérsékeltan emelt helyárak mellett tartják meg.

* **Svärdström Valborg vendégjátéka.** Csütörtökön „Harom a kis lány”-ban kezdi meg vendégjátékait Svärdström Valborg asszony.

Szombaton este a már előre hirdetett „Carmen” elmarad s helyette „Hoffmann meséi” kerül színpadra. A „Carmen”-re váltott jegyeket a pénztár visszafizeti, vagy becsereéli. A Svärdström esteket részben és mérsékeltan emelt helyárak mellett tartják meg.

* **Csárdáskirályné.** Pénteken este C) bérletfolyamban, vasárnap este pedig bérletszűnetben fog az oly szenzációs sikert aratott „Csárdáskirályné” színpadkerülni.

* **Az Ördög — Cigánybáró.** A héten két délutáni előadás lesz a színházban. Szombaton délután Molnár Ferenc „Ördög”-e, vasárnap délután Jókai—Strauss „Cigánybáró”-ja kerül színpadra délutáni helyárakkal.

Titáni küzdelem. Ma, szerdán fog a „Titáni küzdelem” c. fantasztikus dráma a Szinkörmozgóban utoljára színpadkerülni.

A bojár halála. Még csak egy napig, szerdán lesz „A bojár halála” az Uránia-színházban látható.

Holland express! A legszenzációsabb detektív történetet, a „Holland express”-t szerdán 4 órától, csütörtökön délután 6 órától kezdőleg fogja az Egyetem-mozgó bemutatni.

Az Egyetem-mozgóban holnap délután 4 órakor nagyon érdekes ünnepély és előadás lesz. Színpadra kerül Dobieczy Sándor „A megkínzott Erdély” c. ismeretterjesztő és különösen Erdély természeti szépségeit feltűntető darabja. A darab szövegét a Pro Transsylvania-bizottság felkérésére Poór Lili és Fekete Mihály olvassák fel. A darab előtt Harsányiné Szűcs Nelly prólógot mond, amelyet Fekete Mihály irt. Jegyek holnap délelött 9 órától kezdve az Egyetem-mozgó pénztáránál előre válthatók. A délutáni pénztárnyitás délután fél 4 órakor lesz.

FŐSZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: **GOPPOLT GYULA**
FELELŐS SZERKESZTŐ: **SZÁSZ ENDRE**
LAPTULAJDONGS: **GOMBOS FERENCZ LYCEUM-KÖNYVNYOMDA**
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATALI TELEFON: 204

NYILT-TÉR

Nyilatkozat.

Az „Ujság” május 6-iki számában „A kolozsvári kereskedők és italmérők elégedetlensége, borkereskedő sörgyárosok” címen megjelent cikkben cégünkre vonatkozó megjegyzésekre a következő felvilágosítással szolgálunk a nagyközönségnek:

1. Cégünk, mint Erdély legnagyobb bormerelő és bormagykereskedő vállalata, Kolozsvárt 17 év óta folytat borkereskedést, tehát nem most csapott fel borkereskedőnek.

2. Az az állítás, hogy a borkereskedéssel is foglalkozó sornagykereskedők ügynökei kényszerítik a kiskereskedőket és italmérőket, hogy bort és egyéb szeszes italokat náluk rendeljenek, nem vonatkozhatik reánk, mert a mi ügynökeink azt sohasem tették, legfeljebb a sörhiány pótlására ajánlották a kereskedőknek, hogy bort is vegyenek, miután, különösen az italmérők, folyton panaszkodtak, hogy az italmérők miatt üzleteiket fenntartani képtelenek. Sőt pedig, függetlenül a bormegrendelésektől, a redukált gyártás és kis készlethez mérten **mindenki arányosan kapott és kap.** Szeszes italaink, sajnos, múlt év október óta alig voltak, ezeket még csak ajánlani sem lehetett.

3. Az „Ujság”-ban megirt bizonyos Ferenc József-uti eset reánk nem vonatkozik, bennünket egyáltalán nem érint.

4. Végül kijelentjük, hogy cégünknek Romániában nincs és nem is volt sörgyára, ami különben nem lehetne reánk nézve dehonesztáló.

Megállapítjuk tehát, hogy az „Ujság” cikkének reánk vonatkozó része tévedéseken alapszik.

Kolozsvár, 1917. május hó 8-án.

Czell Frigyes és Fiai,
Kolozsvár.